

УЛЛУ ХОРЛАМНЫ БАЙРАМЫ БЛА!

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: zaman.smikr.ru

ЗАМАН

2013 жыл
8-чи май,
бараз кюн.
№ 82-83 (19254)

Багъасы 6 сомду

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВТЕЛИТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВТЕЛИТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы А.Б.Каноквну 1941-1945 жыллада Уллу Ата журт урушда Хорламны 68-жыллыгы бла АЛГЫШЛАУУ

Тамбла къаралыбызны кѣп миллетли халкы тарыны бек сыйла эм махтауу келеринден бири 1941-1945 жыллада Уллу Ата журт урушда Хорламны 68-жыллыгын - къуанчы белгилериди. Россейиле ою, керти къуна, багъалы эм жарык байрамды. Ол Хорламны уллулугун эм мағаналыгыбыз бир заманда да энши этилмезине ишкесиме.

Фестиваль

Студент жаз башы келди

Быйыл Къабарты-Малкъар къырал университетде башланган «Студент жаз башы-2013» фестиваль республикабыз эмда Север Кавказ немисли ууучлау-чуладан азатланганлы 70-жыллыгына жораланганды. Кеси да «Спасибо деду за Победу» деген ат бла бардырылады.

Студенте фахмуларын кѣргозгендиле.

Студенте сахнагъа 7-метрлик Георгиевский лентаны чыгарып, жайыл, адамлы аралары бла ѳтдоргендиле эмда аны Ставрополь крайда быйыл 27-чи апрельде бардырылган «Бизни барыбыз да байрамдыбыз» деген акцияда бергендери, аны ууунлугун жетмиш, кенглиги уа жи метр болганын билдиргендиле. Ол кеси да университетни баш корпусуну аллында тагъалыкды.

Фестиваль беш кюнню барлыкды. Анга къатышханлы фахмуларына КъМР-ни сыйлы артисти Грант Каргаманов (жюрини председатели), жырчы Атталан Азнов, КъМР-ни сыйлы артисткасы Ирина Рахитина, Азамат Давагашов, Аскерби Бацев багъа бичеркидиле.

Хар замандача, жаш адамла сахнаны бир къыйрында уллу орун салгандыла, ары ким сюйсе да ача атарча. Ол а къюз сахиле турган юйлерге, къолапсызлыгъа юлешиниркиди.

Хар коллектив да урушха, Хорламгъа жораланган эмда

Таза жюрекен

Патриотизмни таркъаймагъан черези

Уллу Ата журт урушуну хурметли ветеранлары, тил да урунганла, Къабарты-Малкъарны жамауаты! Совет халкыны Уллу Ата журт урушда Хорламны байрамы бла жюрекендиз къызыу алгъашайлабы!

Хар коллектив да урушха, Хорламгъа жораланган эмда

Совет Халкыны ѳмюрлеме унутумазлык жигитлиги бизни ѳмюрюбюде иш кѳлюкюню таркъаймазлык шауданы болгандыла, хар юйюрге насып эм къолайлы жашау келтиргендиле, кѣп миллетли Ата журтубузгъа къошкъаруу эм жарыклык, аракталыкъ бергенли турсу.

Сизге эм сизни ахуларныгъызга мамырлык эм келишюкю, саудук эм хар бир ишигизде жетшимли болуругузуну тилеибиз!

Борис ПАНТОВ,
КПРФ-ни Къабарты-Малкъар рескомуну биринчи секретары.

Митинг

Батырлагъа сый бергендиле

Озген жылны август айында «Элбрус Мемориал» кизлеу ѳттирде келечилери Гара-Башы тирясеинде, 4000 метр бийликте, Уллу Ата журт урушуну кезиуонде Митинг тауну къоруулыкъ совет аскерчилене ючюно оюклерин эм кийимлерини хуртакларын тапхан эдиле. Баш кюн а Терс-Къол посёлкада алапы асыруу болганды.

Ош ишге КъМР-ни Правтеливтвосуну Председателини орунбасары Мухамед Кодзюков, КъМР-де иш ишлеу министр Сергей Басильев, Элбрус районун администрациясыны таматасы Малкъарлы Аслан, КъМР-ни Аскер комиссары Евгений Харламов, КъМР-ни Чекки управленяны келечилери эм дагыда башла кытышхандыла. Буш уллу митинг Уллу Ата журт урушда ѳтген аскерчиле орныгъан эсгертеми къатында бардырылганды.

Жыйылуу Элбрус посёлканы администрациясыны башчысы, бу ишни бардыруууула уллу къыйын салгандыла бир Курданлыны Уевир анханды. Ол, койюз

урушда жигитлеча жоюлган солдатла суюклерин жерге тапдырыуу бюлюкюнде жашагъанлы сыйлы борчлары болганын черте, мындан ары да бу ишге эс белгенли турлукарын билдиргенди. Дагыда ол бытыр бу кюнде мында къарындаш къабырда былай табылган онеки аскерини асырагъанлары эте салганды. Элбрус району администрациясы

Ахыры 2-чи бетдеди.

Кѳз къарам

Бек тюз оноуду

Россей Федерацияны Президент Владимир Путин быйыл 29-чу марта Битерюссей халкъ фронтуну биринчи конференциясында къыралда «Урунуну жигити» деген атына кайтарыу ишлеген адамны даражасын кѳтѳроуду. Биз бек алгъа аллай адамны бирлге керекдиле, дегенди. «ѳз очюк, заманда да болгандыла эм энгита да болукъудула», - дегенди ол.

Андан сора да, Тобей улу жаш адамла, келерине усталкыны сайлай туруп, сагъы этере керекдиле, дегенди. «ѳз очюк, социальны жаны бла ишлеген бек къыйынды. Бу бѳлюмде да бардыла отуз эм андан да кѳп жыл урунганла, ол себепден

айырмай, алай ѳтдордиле. «Урунуну жигити» деген аты кайтарыу ишлеген адамны даражасын кѳтѳроуду. Биз бек алгъа аллай адамны бирлге керекдиле, дегенди. «ѳз очюк, заманда да болгандыла эм энгита да болукъудула», - дегенди ол. Андан сора да, Тобей улу жаш адамла, келерине усталкыны сайлай туруп, сагъы этере керекдиле, дегенди. «ѳз очюк, социальны жаны бла ишлеген бек къыйынды. Бу бѳлюмде да бардыла отуз эм андан да кѳп жыл урунганла, ол себепден

профессионал жаны бла къарганды, алапы ичинде да табылкъыдыла о сыйлы атха тийишли болгандыла».

Бюлюкюнде Къабарты-Малкъар Республикада «Социалист урунуну жигити» деген аты жюрютген сего адм жашайды, ючюлене «Урунуну сыйлыгы» деген майдалны толу кавалерлердиле, - деп билдиргенди Мадина Токмакова. КъМР-ни Уруну эмда социальны аяныуу министрствосуну пресс-службасындан.

Бизни корр.

Ветеранлагъа - махтауу, ыспас
2 бет

Чынтты жигитликни белгиси
3 бет

Асламби Ахоховну уруш дефтери
3 бет

Аны атын пионер дружина жюртеди
4 бет

«Душманны аюсуз къырганды...»
4 бет

Муталиппи ныхтыи жоллары
5 бет

Чабыуула сакланган эсеп келтиргендиле
6 бет

Хурметтеп

Ветеранлагъа —
махтау, ыспас

Улуу Хорламы байрамын алында РФ-ни МВД-нын Нальчик шахардо управленниси ич ишке органоны ветеранлар кзуунчы тобушу кыргызды.

элтенбиз», - дейди бизге ич ишке органоны ветеранлары Нальчик шахардо советини башчысы, отставкадагы полковник Эдуард Дамьяненко.

Биолюнде Нальчикде ич ишке органоны 1,5 миңден асла ветераны эспде тарадыла. сегизиси Улуу Ата журт урушка кытышандыла. «Алдан бек китеги токсан жылга жуук тоганды, сермешеле алган жарлар кынайды, ауруула да кызгалыгында. Ала ойлеринден да чыкмайдыла, алай тононе журтарыны барып жоклаганбыз, сауылга да

Ол айтканча, былай тобушуну тереге айландыла. Ала кезиунде ветеранланы энтта бир кере алгышларга, аланы жигитликери ичон баш урурга онг чыгады.

Байрам ишлени уа совет апрель айда окуна башлаганды. «Эстафета подвига» деген акцияны чеклеринде ветеранла школлада, орта профессионал билим берген койдеде жаш адамла бла тобушип, алагъа

Хорламы мағанасыны, урушун ачыгызыны кеслеринден халар айткандыла.

- Есоп келген телю бла терктер тобуширге керекди, - дейди Демьяненко. - Жарсууга, био-люнде кыле урушун оюсонден артык кеп билмейди, жигиттерини атларын да айткылы койлоло. Урушун оюсонден китандан окуугандан эсе уа, ветеранны керселе, майдаларын кыларына аласа, ма ол мағаналы болушканды. Саз оюн, бизде Анна Шершова деп барды. Токсан жылдан атлангылыкка, ол тириди. Тонене медицина колледжде болганбыз, ол, жашланы бла кызланы соруларына жуупла берип, урушун оюсонден кеп халар айтканды. Арыган болур аны, биоюн келмедди. Анна Шершова уруш жылда медсестра эди, сермешен 27 жарлы аскерини чыгарганды, ол Ата журт урушун. Кызыл жлдунун орденлери бла сауғананганды.

Ветеран Сергей Марченко уа Сталинград сермеше кытышанды, бу колдеде кесини 90-жылгытын белгилегенди. Ол, жыл санына да кырамай, тири-

ди. Кеп болмай ол Волгоград шахарда Сталинград сермеше 70-жылгытын белгилеуе майрамна да кытышанды. Ол да тононе кыонаклары арасында эди. Ветеранна бла тобушуну уа ич ишке органоны Нальчик шахардо управленнисины биолюно таматасы Вячеслав Назранов келген эди. Ол управленнисины башчысы Назир Дышевский атанды алгышалуу окууганды. Анда шендоюу телю мамыр жашууну кыоруулаган аскерчиле баш урганлары айтыла эди. «Биз сизге берген журметни айтып алгышайчыра сазле табарга да кытышанды. Жигиттигиз биолюсозод, биз а анга тийиши баш кылдан келгенни этерге кызырды», - деп айтыла эди алгышайлау.

Бызы бля Вячеслав Зауревич ветеранлагъа аш-кызыла бля пакете юлеширди. Андан ары байрамны стол артында бардыргандыла.

ТИКАЛАНЫ Фатима, Суратла авторундула.

Келишим

Жангы жетишимлеге итиниулук

Кырачы халкыны Жангыруууно юноне аталган байрамны кезиунде Элбрус району бля Гиче Кырачы району администрациялары араларында биргелешип кезиунде келишим этилген эди. 3-чо майда Ученкени стадионунда кзууучы ишле башланганлай окуна, муниципалитеттени башчылары документте кзууучы халда кхол салган эдиле. Эки жаны да сатыу-алуу-экономика, инвестиция, культура жаны бля халланы тохташдырууу эн айнтууно кеслерини баш борчларынча белгилегендиле.

Элбрус району администрациясыны башчысы Малклараны Аслан байрамга келгенлеи Жангыруууно юно бля алгышылганды. Гиче Кырачыны администрациясыны башчысы Байрамгытаны Рамазанга сыйлы сауылга да бергенди. «Бу кзууучы кон биз уллу өткентлик бля белгилеибиз кырандаш кырачы халк ата-бабаларыны жерине кыайтандан берип ооган кыска заманын ичинде экономика, социальны, культура жаны бля да уллу жетишимле болдурган, кеп миллети Россияны халклары араларында кесине тийиши жер алганын», - дегенди ол. Улуу концертден сора стадионда кырачы атланы кermoчк болганды. КыЧР-ни АТ спорт жаны бля Федерациясыны президенти Кыобанланы Рашид таулуд айткышуу мағанна бергенлери, тау

атла чыдамкылары, тириликери, гичтиликери бля да айрымы болганларны чертип айтканды. Алай атлдан бирин кыонакбайла элбрусчулага сауылга бергенди, аны бля алауа уллу журмет атгенлери билдирди.

Алиса ТАРИМ, Элбрус муниципальный району администрациясыны пресс-секретары.

Кенгеш

Бөлюннген ахчага - кьаты контроль

«Единая Россия» политика партины регионда бөлюнде КыМР-ни эл молк министри Альберт Каздохов, Парламентин аграрный политика эм жер байламлыга жаны бля комитетини башчысы Хажмурид Тлеухотов эм «Агрокондерн «Алтын колос» обществуно генералный директору Арсен Уткичевни кытышулары бля «Кыбарты-Малкларны агропромышленный комплексин айнтуу эм болушукту этиу» деген темага жораланы, жыйылыуу бардыргынданды.

финансыланы жаланда 5-7 жети процентти жетери.

Агропромышленный комплексин айнтууга «Единая Россия» парти дайым да эс белгенлай турдады. Аны регионда бөлюною башчысы жалай Канунников айтканды, партия экономиканы бу сферасында жетишимле болдуруу ючюн, энчи программа да жарашдырганды. Анга кере, «Комплексин толусунлай айнтуурады», гиче молкка да болушукту этерге белгиледи. Кыраланы битеу регионларынча «Россейлы фермер» деген энчи проект бардырганды. Биз, андан тышында, эл молкка 42 миллиард сом финансирование этилчирча предложение бергенбиз. Ол ачка фермерлеге кредитлени тереге, кыанатыла, малла тууу молкка, мал ашыркыстыла эл молкка 42 миллиард сом финансирование этилчирча предложение бергенбиз. Ол ачка фермерлеге кредитлени тереге, кыанатыла, малла тууу молкка, мал ашыркыстыла эл молкка 42 миллиард сом финансирование этилчирча предложение бергенбиз.

Алар Каздохов а билтер КыМР-ни Эл молк министерствосуну бюджетти эки миллиард элли жок миллион сом болганын билдиргенди. Быйлыгы бюджетте 2012 жылдагындан эсе он-эки процентте эсеп деп шынабыз. Эл молкка тутканла асмысы бахта ишле бля керешиле, аланы ызларын даярдады, деп билдиргенди. КыМР-де кырал программаны измелери толусунлай толтуруугандыла. керюмюде, 2008 жыл бля тенгештергенде, юк керге бийкидиле. Программаны измелери толусунлай толтуруугандыла. керюмюде, 2008 жыл бля тенгештергенде, юк керге бийкидиле.

«Единая Россия» партия уа аны бля байламы регионда кесини бөлюмерине бөлюнген ачка элелле, молк жюрюттөлөгө тыгызчысы жетерлени контроль этерге борч салганды.

КУЛЫЧЛАНЫ Зульфия.

Республикада аграрный политика кылай бардырганды. Биз, андан тышында, эл молкка 42 миллиард сом финансирование этилчирча предложение бергенбиз. Ол ачка фермерлеге кредитлени тереге, кыанатыла, малла тууу молкка, мал ашыркыстыла эл молкка 42 миллиард сом финансирование этилчирча предложение бергенбиз.

«Республикада аграрный политика кылай бардырганды. Биз, андан тышында, эл молкка 42 миллиард сом финансирование этилчирча предложение бергенбиз. Ол ачка фермерлеге кредитлени тереге, кыанатыла, малла тууу молкка, мал ашыркыстыла эл молкка 42 миллиард сом финансирование этилчирча предложение бергенбиз.

«Кыорккусуз ишчи жерле кыурамын» кыбарты-Малк Республиканы Кызуруу эмада архитектура министрствосунда. «Кыорккусуз ишчи жер-леге темага жораланып, «Терек стол» бардыргынданды. Анда селвше, КыМР-ни Урууну эмада социальны айнтуу министрини заместители Николай Голочанов республикада урууну саклау жаны бля айлык бардыргылан мағаналы жумушундан бирине санаганды. Аны чеклеринде пред-

«Кыорккусуз ишчи жерле кыурамын» кыбарты-Малк Республиканы Кызуруу эмада архитектура министрствосунда. «Кыорккусуз ишчи жер-леге темага жораланып, «Терек стол» бардыргынданды. Анда селвше, КыМР-ни Урууну эмада социальны айнтуу министрини заместители Николай Голочанов республикада урууну саклау жаны бля айлык бардыргылан мағаналы жумушундан бирине санаганды. Аны чеклеринде пред-

Жыйылыуу

Есоп келгенлеге ёмюрге да юлжюгюле

Тонене республиканы профсоюзлары да кеслерини Культура юйлеринде ветеранлагъа уллу байрам кыргызгандыла. Анга районладан, шахарладан

Дагында хар ветераннга ачка да кызырлгандыла. Фатимат Амикокова жыйынганды, аланы бегинде уа битеу республикада жашаган ветеранланы келе турган жарык байрам бля алгышайлау эдиле.

башчылык этип кеткен, шендо уа КыМР-ни Жамзат палатасыны председатели Пшикан Таво, орусуланы «Вече» миллет-культура араларыны башчысы Анатолий

ланы Азвор, АМИКС той-оюн ансамбль, РФ-ни сыйлы артисттери Ай Ташло, Мухадид Батыров, уста кыбузун Малклараны Мурат а жырлары, теспелери, кыбуз тартулары бля ветеранланы эриктелери тургандыла, кеплерин кеторгендиле.

да битеу да жетиши адам келгенди. Хар ветераннга КыМР-ни Профсоюз организацияларыны бригиуюно председатели Фатимат Амикокова кеси тубеоп, саламлаша эди. Аны кытады сюелген жашла бля кызла уа хар бирини кылуна полле, сауылга бля журкулда бергенди-

ранланы келе турган жарык байрам бля алгышайлау эдиле. Аланы Улуу Ата журт урушуну кезиунде этген кишиликери ёмюрге да унутулмазлыгын, ала ёсоп келген телюле юлго бля болганлай кыалыклары да чертип айтканды. Аланы дагыда профсоюзлагъа 25 жылы ичинде

Канунников эм башкала да алгышайлау эдиле. «Залдыкыла, ёрге турт, ёлгенни бир минуту шок сюелип эсгергендиле. Улуу Хорламы келтиргенле фронтовой жюз граммага да этгендиле, ханты столлагъа ол туртп сыйланганды. РФ-ни халк артисти Улбаш-

теспелери, кыбуз тартулары бля ветеранланы эриктелери тургандыла, кеплерин кеторгендиле. ХОЛАПАНЫ Марзият. СУРАТЛАДА: Черек району келечилери; АМИКС той-оюн коллективи.

Батырлагъа сый бергендиле

Ахчы. Алаы 1-чи бетдеди.

Алай бля Тарынаууну Сабиях телю туризм арасыны излеу кыуууну келечилери 1998 жылда юк летчикни, 2005 жылда уа 4000 метрге грузинлай Амбросий Богравадени эм аты белгикозлай кыалын жашчытыны блякерин тапкандыла. Ала барсы да Терс-Кыолда кырындыш кыбарда асыралыдыла.

Мухамед Кодзиков да кесини кыска сезонде республиканы таматарлары да бейлай ишле блямағаналыга санаганыларын билдиргенди эм хар ветераннга бля тылда ишленген адамлага энчи эс бөлюннгенин чертгенди. Егениий Жарлалова а «Эльбрус Медорил» излеу отрядны келечилерине ырызлыгын билдиргенди эм табылган солдатланы жууктарынан табуу жаны бля да ишчи бардыргыга кереклими чертгенди. Бызы бля аскерчилени сюеклери бля гулланы кырындыш кыбарыга туюшоргенди. Адамла ол кыбарыга голде салгандыла, сабиле уа кече чарла жабаргенди. Излеу ишле кылай бардыргыларыны оюсонден айтырын эм «Эльбрус Медорил» отрядны келчиси Непеланы Исмайлдан тигенбиз. Ол билдиргенди темге аскерчилени сюеклери ала биз барыз эригенден сора тапкандыла. Ала совет аскериле

болганларына ишеклик жокъду. Анга аланы юс кишиликерини кыалын кескелери шагъаттык эттедиле. Непели аскерчилени сюеклери а бля кермегендиле. - Ол шарт а, мен акылы этгенден, ала кеслерини ёлгенлери асыралмай кыомагандары бля байламдычы, - дейди Непе улу. Табылган солдатланы баш сюеклери пушка эм пулемет окладан жарылдыла. Алайдан уакъ болмай топчаны аскерлери да табылгандыла. Бионоглукте дерти табылганлардан жаланда биреуно - Гре-

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

Акция Дубкуде - парк

Аларыбысны, апарларыбысны Улуу Ата журт урушда эткен кишиликерине жаш адамла баш урганыла турдыла. Аны алыгынын бизни республикада ботон турра керюрге болушканды. Кон сайын ветеранланы журмелеу, юйлерине бардыла, ала бля тобушедиле, жумушларын таммамлайдыла. Бу колдеде да Россия Федерацияны элли жак телю союзуно Кыбарты-Малкырада бөлюно эм КыМР-ни Ачы молк жаны бля кырал комитети кыурап акция бардыргынданды. Аны ишине шехар школаны окуучулары, Кыбарты-Малкыра кыурап университети, ач молк университети, башка энчи эм бийик окуу койлену студентлери да кытышкандыла. Жаш адамла Дубки тирисинде Нальчик ою боюнда кыурагъан Хорламы паркында ач терекликден 120-сын салгандыла. Быйлада чертип айтырга тийишиди: айткы занамнада жерини «Горзелюккода» ишлеттене казыл берген ээле, бу жолаж жаны казыл, кыуап турган-топуракны кеслери казырлап, тереклени тийишликчила тат орнатылчанды. Бу денция республиканы жаш телю союзуно председатели Терек Берюковуно башчылыгы бля бардыргынданды.

АДИЛПАНЫ Марзият.

Терек стол

Кыорккусуз ишчи жерле кыурамын

«Кыорккусуз ишчи жерле кыурамын» кыбарты-Малк Республиканы Кызуруу эмада архитектура министрствосунда. «Кыорккусуз ишчи жер-леге темага жораланып, «Терек стол» бардыргынданды. Анда селвше, КыМР-ни Урууну эмада социальны айнтуу министрини заместители Николай Голочанов республикада урууну саклау жаны бля айлык бардыргылан мағаналы жумушундан бирине санаганды. Аны чеклеринде пред-

«Кыорккусуз ишчи жерле кыурамын» кыбарты-Малк Республиканы Кызуруу эмада архитектура министрствосунда. «Кыорккусуз ишчи жер-леге темага жораланып, «Терек стол» бардыргынданды. Анда селвше, КыМР-ни Урууну эмада социальны айнтуу министрини заместители Николай Голочанов республикада урууну саклау жаны бля айлык бардыргылан мағаналы жумушундан бирине санаганды. Аны чеклеринде пред-

Социальны политика

Ёксюз сабилени юйорсюндюрюю

Кеп болмай «Эльбрусид» фонд курап КыМР-ни Асламы Аманжолук атындагы эл молк эи дин организацияларыны ишлери бля министрствосунда «Терек стол» болганды. Тубешинде сз республикада ёксюз кыалын сабилени юйюрге бля адетти жонгиртуу эм айнтууно оюсонден барганды. Ол жумушда бля жерини, эртте замалдачча, сабилени жууктары, тукуму алырга керемдиле. Бу иш бля байламы кесини оюсон КыМР-ни Урууну эм социальны айнтуу министр Тубейланы Альберт да айткан

«Мен былай ишчи бардыргылыгыни игиге санайма. Сабилени кесини койкормочо, иши бир жерде да болукту турганды. Аны себепли мен бу жумушун жашауда бардыргылыгын тап кереме эм болушукту керемде эс бурулуубузу билдирге сюевени», - деп билдиргенди министр. Дагында ол ведомствога боюсунган учреденилге да бу жумушда тире ишлеринден, сабилени алган юйюрге койкормочо, аналатау ишле бардыркыларын да айтканды. Альберт Искаховчи сабилени социальны учреденилге таюше-

ТОКМАКОВА Мадина. КыМР-ни Урууну эм социальны айнтуу министрствосуну пресс-службасы.

«За отагву» майдап тохташтырылганы - 75 жыл

Чынтытты жигитлики белгиси

Энциклопедия сөзүндө майдапталып тизмесири биринчи «За отагву» келиди. СССР-нн Баш Советин Президенти Кесековтин 1938-жылы 12-ноябрда тохташтырылганды. Андан беринде бу сыйла сауга бляна андан саугаланганы саналып туюлобуз.

«За отагву» - кичилеги, эңи жигитлики белгиси. Аны бля ридовой солдатта, сержантла, старшина эм офицерла да саугаланганды. Елиондон алтай майдап болганы офицерла сөрмешлени чыкырында айланган, башкача айтканда, окколдан чыкмаган, солдатларны аларында касы берганына кыргарганы.

Совет Союзну Жигити, жалу аскер ротаны командири тамата лейтенант Умайлан Мухажирин биринчи саугасы «За отагву» майдап болганды. Эгеги Байканти айтанга көрө, ол аны бек сыйла бергени эм этемлик бля жокторгонди.

Ридовой Мисираланы Шуахун гитери фашист аскерле бля Сталинградта, Днеприн жакгасында, Полышава эм Чехославакыда сөрмешгенди. «За отагву» майдап бля окер саугаланганды. Тамата сержант, танканы атуучу топ расветун командири Кулдааны Шуахундин фашист танка бля Сталинградта эки Мурок дугада «дуула» киргенди.

Маскунт уста мароуну эди. Англи аскерле фашист солдатны бля офицери жыкганын ким билсин. Мен аны саугаларны удостверенилганына кырай, «Кентгоберта», «За особождени Варшвы» майдала.

Залиханданы Кыншауну кланы атуучу топну мароучу эди.

1942 жылда Сталинградта трактор заводун тиросин кырууларынды. Алтын баталары туурган жерде гитерин танка алгы аламга алганды. «За отагву» Сталинградта бля офицери яломдон кургарганды. Госпитальга бомба тийгенде, жаралы солдатны осине кыпталаны, оокколдан саклаганды, кеги уа жаралы болганды. «За отагву» майдап военврачны кеп аскер саугаларында бири эди.

Биздин жашында мен бир затты эчн белгилеге осие. Таулу жашла ол сыйла майдап бля 41-чи, 42-чи, 43-чю майдап саугаланганды. Белгилеси, фашист аскерле бля офицери яломдон кургарганды. Госпитальга бомба тийгенде, жаралы солдатны осине кыпталаны, оокколдан саклаганды. «За отагву» майдап военврачны кеп аскер саугаларында бири эди.

Маскунт уста мароуну эди. Англи аскерле фашист солдатны бля офицери жыкганын ким билсин. Мен аны саугаларны удостверенилганына кырай, «Кентгоберта», «За особождени Варшвы» майдала.

Совет Союзну Жигити, жалу аскер ротаны командири тамата лейтенант Умайлан Мухажирин биринчи саугасы «За отагву» майдап болганды. Эгеги Байканти айтанга көрө, ол аны бек сыйла бергени эм этемлик бля жокторгонди.

Ридовой Мисираланы Шуахун гитери фашист аскерле бля Сталинградта, Днеприн жакгасында, Полышава эм Чехославакыда сөрмешгенди. «За отагву» майдап бля окер саугаланганды. Тамата сержант, танканы атуучу топ расветун командири Кулдааны Шуахундин фашист танка бля Сталинградта эки Мурок дугада «дуула» киргенди.

1942 жылда Сталинградта трактор заводун тиросин кырууларынды. Алтын баталары туурган жерде гитерин танка алгы аламга алганды. «За отагву» Сталинградта бля офицери яломдон кургарганды. Госпитальга бомба тийгенде, жаралы солдатны осине кыпталаны, оокколдан саклаганды, кеги уа жаралы болганды. «За отагву» майдап военврачны кеп аскер саугаларында бири эди.

Маскунт уста мароуну эди. Англи аскерле фашист солдатны бля офицери жыкганын ким билсин. Мен аны саугаларны удостверенилганына кырай, «Кентгоберта», «За особождени Варшвы» майдала.

Совет Союзну Жигити, жалу аскер ротаны командири тамата лейтенант Умайлан Мухажирин биринчи саугасы «За отагву» майдап болганды. Эгеги Байканти айтанга көрө, ол аны бек сыйла бергени эм этемлик бля жокторгонди.

Ридовой Мисираланы Шуахун гитери фашист аскерле бля Сталинградта, Днеприн жакгасында, Полышава эм Чехославакыда сөрмешгенди. «За отагву» майдап бля окер саугаланганды. Тамата сержант, танканы атуучу топ расветун командири Кулдааны Шуахундин фашист танка бля Сталинградта эки Мурок дугада «дуула» киргенди.

Маскунт уста мароуну эди. Англи аскерле фашист солдатны бля офицери жыкганын ким билсин. Мен аны саугаларны удостверенилганына кырай, «Кентгоберта», «За особождени Варшвы» майдала.

Совет Союзну Жигити, жалу аскер ротаны командири тамата лейтенант Умайлан Мухажирин биринчи саугасы «За отагву» майдап болганды. Эгеги Байканти айтанга көрө, ол аны бек сыйла бергени эм этемлик бля жокторгонди.

Ридовой Мисираланы Шуахун гитери фашист аскерле бля Сталинградта, Днеприн жакгасында, Полышава эм Чехославакыда сөрмешгенди. «За отагву» майдап бля окер саугаланганды. Тамата сержант, танканы атуучу топ расветун командири Кулдааны Шуахундин фашист танка бля Сталинградта эки Мурок дугада «дуула» киргенди.

Маскунт уста мароуну эди. Англи аскерле фашист солдатны бля офицери жыкганын ким билсин. Мен аны саугаларны удостверенилганына кырай, «Кентгоберта», «За особождени Варшвы» майдала.

Хорламаны Кюню - ол сизге не затгы?

Тогузуну май - Хорламаны Кюню - бек суйлу эм кыуачуны байрамларыбыз бандыри. Жарыгуу, аны келтиргеле аздан-сз бара барудула. Алай ол кюнго забери, магынасы да,насыкта, эсеги, сыйлыгы тейленд-телого эте келеди.

Жаш тейло Улуу Ата журт урушуда бля да болмагычу улуу кыыйлыксыга чыдапгыларына, жигитли, батпырлык да этгенерине, алай бля дуняны фашизмден азатлапгыларына, ма бизин сурууларыбызга кыучун бля белгилеген Улуу Хорламаны келтирелери бля эткенеринди. Аны бизни сурууларыбызга этилген жуулап да кыроптап турдыла.

СОЗАМЛАНЫ Мухажирин урууну да ветераны:

Манга мында кыуачуны эмда жарык байрам жокдо. Ол жырды айтыпганын, бек жашла бля келеди. Нек дегенде биогонлюкк бу чуук кыно тоюбунд тын-ырахат жашар ючюн, 27 майда аспап адам жанларын бергенди.

1945 жылы май айында мен Тамбова эдим. Бизни аны офицердик окулугу эмад майдала бериге деп алган эдиле. Ол заманда сержант чыном болганды. Хорламаны осондон кыуачуны, жарык халарга да ол кезинде тобогеме. Емоюронде эосимден келмелик ючюн.

АБДУГАЛАНЫ Мустава, урушун эм урууну ветеранлары: Нальчик шахар советини предсватели:

- Дуняны башында 9-чу Май байрамдан сыйла, багылы жокдо. Хар ким да, хар заманда да аны эсинде тутаргы керекди. Хау, хорломла дагында болгондыла. Алай Улуу Ата журт урушуда болдурулганы артында багалыды.

УНАГАЛАНЫ Аминат, КМР-нн Башчысыны советини:

- Манга, фронтчуну кызына, бу кюн артында сыйлыды, магналды. Мен аны башаланы кышмайла. Аман Муктар кароови офицер эди. Аны бля менде заманда да ветемленген эм эткенеринди. Атамы кытабды манга бек улуу насын эди.
- Алай жашу кесини шени эттеди: бирле тууралды, башкала ашуушады. Бизни атанды да арабыздан кетгенди. Биз а, сыйбери, аны уруш жылда, арта да майыр жашууну аягы юосине салында да эттен кичилитин, ашуушан урушубуз.

Биогонлюкк мен Ата журтум бля, аны кыруулар учулары бля да эткемелене. «Ектелмемене» деген сөзюно аспмырак айтып кыуюм эсе, келчигин, ол жогоргои териненден келген эдиле. Ветеранларга узаак емоюрондо болушуну, саулуклары бля блягында кеп жалпылап кырап эдиле, жаш асхери уза, ала келтирген Улуу Хорламга кертичи бля, бек жарыкты топурунула кыуачуларын.

БЕЗОГАЛАНЫ Солтан, Кыбаргы-Малксар кыргылар университети студенти:

«Мен, тамгалана, кыуана да болгам бу юонгө, нек дегенде биз тейло, нахтыла, уруш ачууну кермегибиз, ашуда, аны ич сезималыктык. Болсода Улуу Ата журт урушка кышкычаны халпарындалан, кинопадан да билибиз фашизмин ююосузлюгон. Ол кичиге, бир заманда да керек тоюбундо. Ма аны хорлагандыла бизни ата-бабаларыбыз. Алаг ма суу болгуду деп, узаак емоюр, саулук эосин келмеге тоюм.

Тимур БАКЫЗОВ, АМИК той-он коллектини солисти, КМКК-уну студенти:

Жолам тауларындан Берлинге дери

жандан жашу кыруалды. Дагыда бирэдан а, оолуп, чынып туруш элпирине кыйтап, журтларн ишлерге, жангыртырга керек болду.

Аталаны Хусей аланы барын да сыйал келгени. Биогонлюкк ол Урвада жаралды. Алгаракыда анга жолугуп, жашуу уруш молларыны осоринден ушак эткен эди.

Бек алга айтайм, аны осине бек ойгот этерчанды. Холама колхоз курагталган замандан башлап бля Хусей торло аскер бекмолюге керекориде. Бачиланы Орусбий гориспонокну председатели болды. Аталаны Хусейни да юйонсе ашардыла. Тейон Холама эл Советини председатели Жабланы Ками эди. Ол Хусейни Нальчикте бир жылга окчулга жиберди.

Андан кыргандан сора уа Тейон Холаманы эл Советини председатели салдыла. Ол заманда анга Усур, Жаболары, Езен кире эдиле. Битеу да 260 ой болганды.

Уруш башалып окинчи жыл - 1942 жылда 28-чи марта Хусейни аскерге чакырылды. Алты ай бола эди кытын алганын. Жашланы Краснодар крайны Усть-Лабинск шахарына келтирди. Анда мюмундун аскер бекмолеге кыошдыла. Бир аз юйргеткендэн сора Грузияны Тюрк бля чегине керекориде. Ол кезинде туркчанды Грузинга чабаргы болукудула деген кыокуну бар эди. Хашури шахарны кытапталды. Алайда былага жангы аскер са-

Асланби Ахоховну уруну дефтери

Асланби Ахохов маршал Жукоев эм аны юй бичеси бля.

лайдыла да, полевой госпитальга кыргы бергенди. Бир жашу бля, 8.08.42 * Операцияны 3-чю сентябрде этелди. Халым аман тюлюндю, жаланда кыуагтым ой эшитмейди, тауш этгендей турды.

11.03.42 * Жарам алыкка иги болмаганды алай госпитальдан эркименге, кетерге осие. Тилей кетеминден сора эркин этедим.

23.11.42 * 10-чу гвардиялы жау корпусуа жиберилди.

27.01.43 * Кече жылга тейо-рейбиз. Узактыга барлыкбыз. Тууган Баркказымы бир ауук заманга кыорга тошеди. Кеп да бармай артка кыайтырма деп бек шынама.

18.02.43 * Аскер буйрук элганыма. Бюгюн Новороссийск таба кетеме.

12.03.43 * Новороссийскден эски километр узаклыккыда атагагы хазырында турбады. Дулапурга эрлетенбиз. Эзинде шахарны керейбиз, юйонсе сана чыгаргыга окуна болукду. Цемент завод бизни кылубуздады.

1.05.43 * Майгы кызыу сөрмеш бля тобогемиз. Душман сау юноню бизни позициялыбызга от ачкандай турды. Башыбыздан самолётта кетмейди.

4.05.43 * Крымск ючюн кыаты керек айдан артыкты барды. Энди муратыбыз жетдик. Душман соны тауладан кытагыстангы бюгюн шахарны оралмырында кыаты сөрмеше бардыла.

24.07.43 * Арт 15 юноню батальонга башчылык этем. Командир жаралы болганды. Молдавоню ючюн сөрмешле элорден азган кыалганмы. Душ-

Асланби Ахоховну уруну дефтери

Кертти шагатылыкыла

Асланби Ахоховну уруну дефтери

Асланби Ахохов Маршал Жукоев эм аны юй бичеси бля.

Асланби Ахохов Ахохов Кыбаргы-Малксарны белгили жамугат эм кыргал ктулуксуучу болгондору. КМКАССР-нн Министрлерини Советини председатели болуп кеп жалпыны иштеринде. СССР-нн Баш Советини титп чакырылууну да депутаттаны, КМКАССР-нн Баш Советини беш чакырылууну депутатын айтырганды. Аны биз биогонлюкк кыуач бля белгилеген Хорламаны келтирине салган кыыйны да бек улуду. Анга ол урушуну биринчи кондринден башлап ахырына дери да жазуула этип турган дефтеринде шартпа да шагатылык этедиле.

Аны Асланби Ахоховнин тамога кызы Лариса юйюяр архивин кыогузгы турган заманда тапкан эди. Жетиш жашында кыош болуп кеп жалпыны, кыыйларды саккол болгон кытапчысыла жазуула бирде шакык бля, бирде каранды бля этилгенди.

-Бизге, сыйбери, не анадын, не атабыз байлы дефтер болганыны осондон бир заманда айтыпгандыла, - дейди Лариса Асланбиче. - Урушун юосондон атабыз айтып кеп эшиттенибиз. Бир жол фронтчу негелерин эсгерге, кырай Днепр суудан кыаай улуу кыыйлыккы бля өткенимди да айткан эди:була тебинини, кыларды бызыны кесип жозерге кыюмай эдиле. Бир кылуубу бля алай бир жашуу эткенде, бек шыбымы уа суудан чыгырып ушукну тууп алай баргыбыз.

Суу асыры сууукдан, санларбыз кырууш кыла эдиле. Аны себепли хар бирбиз да кытабызда жоогенде кырай эдик, батпч калмасына деп.

Барыбыз да жагырга сау чыккыды. Кийимдерибизи кыурагыкты оң а жок. Андан ары алай бардык. Киши агурумда, аууруга змон жок эди - Ата журтубуну, аналарыбыз, сыйберибизини кырууларга керек болгондун.

13-чю декабрден башалды да, бизни аскерлербиз Европаны фашизмден азатлаган кезинде дери-1944 жылда 31-чи декабрде дери бардыры. Ма аладан бирилери:

31.01.42 * Политрук болганма.

1.03.42 * Тамата политрук чын бердиле.

26.07.42 * 16 сагытта 297-чю команданын пункта аскер борбуну толуругура барырга бююргандыла. Шуххармын Кучиби Базиев, Мамаши Наурузов, Музити Тургулу, кыыйларды барыгыбыз текеге, Мисирланы Хажи бля саламшашы айрылама. Барлыкчеге Текуланы Азрет бля бирге чыгыма. Ол да 316-чи команданын пункта барырга керек эди. Куге дери сөрмеше хазыргаларыбыз.

27.07.42 * Душман танкка бля алагы бшюн уруш этип келеди. Ала ны тохтабамыз. 18 танкдан 11-рин жандырабыз. Кыалгында артка туурган кырууларынды.

Полкубуз кыруулананды. Топпалдан, минометпадан кыаты от ачкыналган турды. Бизден алай кеп аскер комрагамыздан 4-чю эскадрон кыруушуга тошгенди. Алай сандан кыруушуга болуп кышынганыбыз. Тоше дери перадоиды аскер бекмолеге керек чыкканыма. Барысы да околда орналдыла. Халлары игиди... Эки юноню ауудуну сууми жеттик.

28.09.42 * Жарам алыкка иги болмаганды алай госпитальдан эркименге, кетерге осие. Тилей кетеминден сора эркин этедим.

23.11.42 * 10-чу гвардиялы жау корпусуа жиберилди.

27.01.43 * Кече жылга тейо-рейбиз. Узактыга барлыкбыз. Тууган Баркказымы бир ауук заманга кыорга тошеди. Кеп да бармай артка кыайтырма деп бек шынама.

18.02.43 * Аскер буйрук элганыма. Бюгюн Новороссийск таба кетеме.

12.03.43 * Новороссийскден эски километр узаклыккыда атагагы хазырында турбады. Дулапурга эрлетенбиз. Эзинде шахарны керейбиз, юйонсе сана чыгаргыга окуна болукду. Цемент завод бизни кылубуздады.

1.05.43 * Майгы кызыу сөрмеш бля тобогемиз. Душман сау юноню бизни позициялыбызга от ачкандай турды. Башыбыздан самолётта кетмейди.

4.05.43 * Крымск ючюн кыаты керек айдан артыкты барды. Энди муратыбыз жетдик. Душман соны тауладан кытагыстангы бюгюн шахарны оралмырында кыаты сөрмеше бардыла.

24.07.43 * Арт 15 юноню батальонга башчылык этем. Командир жаралы болганды. Молдавоню ючюн сөрмешле элорден азган кыалганмы. Душ-

ман асыры кыаты атырып тургандан, аскериле башларын кетормай эдиле. Кесибизни танкларыны кыатарына багырга окуна кыорка эдиле. Кесиме алгы чыгаргы тошуду, мени керип башкала да алай этерге деген муратта. Борбучубу толууганымы.

7.09.43 * Ростова келгеме.

26.09.43 * Немисиле бени чыктыма кыауу улуу кюн бурганынамы. Офицерден, солдатпадан да кепле өлгедим.

Бомбардирюкланы кезинде мени ич шүхүм Валиеу да жооларды. Аны урудан кызып чыгаргы ючюн сау кечени кыроубыз.

7.09.44 * Болгарияга тейо-рейбиз.

9.09.44 * Румын-болгар чекден өткенибиз.

29.12.44 * Бичке шахарны кыолга этгенбиз. Будапештте кире турбады.

31.12.44 * Будапештин юнобаты жарында сөрмеше бара турганлай тобейбиз жангы жылга.

Ма былайда жазуула тохтагыла. Мен алапы окуй турган заманында, Асланби Ахоховнин жазууларын бек кыаты койгенине, хар кюн сайын юй бичеси Раны, сыйбери, ашуларн кыурда сагынганылай турганына биз жаны бля сейир да этгенге, башка жаны бля аа аспта этгемне.

Уруш ама 1945 жылда майда башалп кыалмаганды. 3-чю сентябрде, Манжурия капиулация этилгенден сора да, А.Н.Ахохов армияда болгонды. Ол Кызыл Жулдуну, Улуу Ата журт урушуну 1-чи эм экинчи дражалы ордендери бля, «За оборону Кавказа», «За победу над Германией в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг.», «За победу над Японией», Будапештин, Венаны алганлары, Белградны азатлаганыры ючюн да майдала бля саугаланганды.

ТЕКУЛАНЫ Хауа.

Фронтта, тылда да

Созайланы Аслангерийни жашы Мухаш Украин фронтун алтынчы аты аскер коргусунда сөрмөшөндү. Анга уа генерал Валути башчылык этгенди. Ровно шахар ючюн баргъан урушлада аты аскерле, ара орамны алмын тыйып, аскер бөлүмле эм Ковпакны партизан отрядлары бла биригип, көп заманы кызауат бардыргъанды. Алай сөрмөшлени биринде жаралы болгъан командирини оюнуун кесине алып, Мухаш, нёгерлерни көлдөндирип, фашистлени алгъа ёшюнлегенерин токташанды. Ат юсюндө туруп этип кыюймал, керек жерде жалу болуп, сюнюк кызауатка көп керек киргендиле аны нёгерлери.

Бизни жерлешлерибиз Украина ючюн сөрмөшледе

лип, андан сора душманны ёрге кыюмсаз уагып болгъанды. Бизни жерлешлерибизден дагында Украинаны фашистледен кырууларга тире кытышханладан бирлер Борис Павлович Облянов болгъанды. Ол айттыркы «Катюшаны» гвардиялы миномёт полкунда кыулук этгенди.

ушкюкладан да аямал атдыла. Командирибиз улуу тёзюмю, багырлыгы да болгъан офицер эди. Душманны ити жуукъ келмеге кыюп, юсюне «Катюшаны» топлярны жаудура. Фашистлени юч танклары олсагатъандан окуяна жардыла, жауу аскерден а жангыз бири да сау кълмал кырылды, деп эсгергенди Борис Облянов.

Жерлешибиз, артиллерия полкуну телергафисти Сефудини Хаталович Балов да ол кезимде Днепрден кълаллай улуу кыыйынлык бла ёткенлерини юсюнден былай айтханды: «Кызауат кызыу баргъан кезимде биз черекге жуукъ келебиз. Суу кыуалаи жюкпөл ёдюрюрге уа гитче кыыйынкык окуяна талбамдык. Алай амалсыз болуп тургъанбызлай суу жагъадан узакъ бармай солгандан агъач юйюню кыатнда кыарт кишичкин кёрюп, анга жарыуубузну айткъды. Ол а ма мени юйюмю болгъуза да, аны агъачларындын пуулла этмиз деп, бизни көлдөндирди. Алай бла топлярбызны, окларбызны да анга жюкпөл ёдюрдюк. Окъла уа юсюозго жауу эдиле кыр-кюнд да...»

х Запорожьеде эл мюлк институтта окуйт тургъанлай тубегенди. Студент кыз шахарда улуу аскер заводу узакъ тылга кёчюргенге бла кече-кюн демей ишлегенди. Ала сау юч айна душманны алмын тыр муратда шахарны тегерегинде терен индере кызгъандыла. Алай бла 15-чи августта Нина Азар зыюлон бла Запорожьеде кетгенди. Бир кюндөн а фашистле шахарны кылгъа этгендиле.

Бизни 4 автомашнасы болгъан батаребиз 1943 жылда 28-чи сентябрде кече кырангыда бир гитче катар бла сууну ол жанына ёрду. Алай уа Запорожьеде бла Днепротеректе шахарнын арасы эди. Суу жагысы бла жарырын барып, улуу нарток бахчага кытулдук. Алай душман, кылай эв да, бизни череден ёткенбизин эсеп, окуя, топу да юсюозго жаудуруу. Кылай алай болса да, жерни терен кызып, батареаны орудиясын, саут-сабасын жер бла тегн этип буюрдурук.

Алай фашистле уа бизни марал атханларын кыюмсадыла. Бизни алайда кырутурга кыан-кызауат этип кюрешиде. 2-чи октябрде уа, кёкден атыны кыюп, жер бла юсюозго келе башладыла. Бизни тэн көп жауу аскерчи топландан, Нина Батминова Ата журт уруш-

ха Запорожьеде эл мюлк институтта окуйт тургъанлай тубегенди. Студент кыз шахарда улуу аскер заводу узакъ тылга кёчюргенге бла кече-кюн демей ишлегенди. Ала сау юч айна душманны алмын тыр муратда шахарны тегерегинде терен индере кызгъандыла. Алай бла 15-чи августта Нина Азар зыюлон бла Запорожьеде кетгенди. Бир кюндөн а фашистле шахарны кылгъа этгендиле. Кёчюргенде завод Чельябинск областа Чебаруле, шахардан узакъ болмай агъан ичимде тишюрюледи. Адамла, чатырлада жашап, авиация заводун кыруулуш ишлерге кыармашхандыла.

жукъусуз ашыргъанды. Нальчикде украинлай диаспораны таматасы Светлана Харенко, алгаракында бизни жерлешлерибизден аны тууган жерин душмандан кырууларга кытышхан ветеранлары жыйып, ала бла уруш жылланы эсгергенди. Алайнын арасында айткылы развеевич Борис. Хазан да болгъанды. Ол жарлы болуп, Новосибирскде госпитальда жаткъанды. Сау болгъандан сора украинда Днепр черекни жагыраларында кызыу сөрмөшлеге кытышханды. Алайда эттен жигитлик ючюн Борис Григорьевич Хазан Кызыл Байракны ордени бла сауыланганды.

Алай да, совет халк дегенлиги кырызайлыны кылындыла да Ата журтту душмандан кырууларга, азыртларга кючюн, кыаруун аяматганды, Улуу Хорламга жетер ючюн, кёп сынауладан ётгенди. Шёндюгю тёлө аны алайлыгын биледи, багылада да кереди.

Жигер да, кыруучу хунери да болгъан Нинаны комисарга сайлагъандыла. Кавказ душмандан азатланганды, ол тууган жерине - Ставрополь крайга - кыайтханды. Минвоода аскер заводда ишлегенди. Ызы бла Львовда кытышхан, Алайда эттен жигитлик ючюн, кыаруун аяматганды. Улуу Хорламга жетер ючюн, кёп сынауладан ётгенди. Шёндюгю тёлө аны алайлыгын биледи, багылада да кереди.

«Кызауат кызыу баргъан кезимде биз черекге жуукъ келебиз. Суу кыуалаи жюкпөл ёдюрюрге уа гитче кыыйынкык окуяна талбамдык. Алай амалсыз болуп тургъанбызлай суу жагъадан узакъ бармай солгандан агъач юйюню кыатнда кыарт кишичкин кёрюп, анга жарыуубузну айткъды. Ол а ма мени юйюмю болгъуза да, аны агъачларындын пуулла этмиз деп, бизни көлдөндирди. Алай бла топлярбызны, окларбызны да анга жюкпөл ёдюрдюк. Окъла уа юсюозго жауу эдиле кыр-кюнд да...»

Жигер да, кыруучу хунери да болгъан Нинаны комисарга сайлагъанды. Кавказ душмандан азатланганды, ол тууган жерине - Ставрополь крайга - кыайтханды. Минвоода аскер заводда ишлегенди. Ызы бла Львовда кытышхан, Алайда эттен жигитлик ючюн, кыаруун аяматганды. Улуу Хорламга жетер ючюн, кёп сынауладан ётгенди. Шёндюгю тёлө аны алайлыгын биледи, багылада да кереди.

Юрий БАРАНЮК. СУРАТДА: урушун ветеранлары Созайланы Мухаш бла Антон Антонова жаш тёлө бла тобушланды.

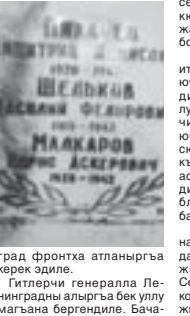
Кыдаар

Танкчы

Малкарланы Аскерни жашы Идрис Чегем районну Тёбен Чегем элинде 1920 жылда туугъанды. Совет Аскерни тизингерине 1940 жылда чакырылгъанды. Аны танкисте халкер этгенди. Аскер шолгъа жиберилди. Ол аны бошпак кытайланды, көп да бармай Улуу Ата журт уруш башланды. Идрисге нёгерлери бла бирге Сталинградда бек кыыйанды. Андан танклаг келтирде буйрук берилди. Аланы сюрюп келгенлай, жашла Ленин-

маны эм революционны шахарында фашист бакыркал орнатылсалса, битеу совет халкы, совет аскерде да умул юзюп, кыдаарга бой салып кыруургъанды деп, муратлар алай болгъанды. Бу фронтта улуу аскер юч кыыйындаргъанлары да ол себептен эди. Гитлерчиле, не улуу кюн атсалса да, Ленинградны тобушландыралар башланды.

Анда жашагъанланы жигитликлери бла чыдамчыкларына битеу дуния сейир этгенди. Тогузюкюзкючюл кыруушу, алыкъ, жалгангалыкъ да аланы боюнсурадламгандыла. Фашистле, кытуургъан ителча, Ленинградны алыр ючюн ёшюн уруш кюрешиде, Чегемли жаш кыруулукъ этген бөлүмю аскерчилери аланы ары йимеж ючюн, кыруу кыла кибик сюелгендиле. Субай санлы кыаракъ кавказлы жашы аскер бөлүмде бек кыыйанды - жорек калалыгы бла жарык кёлююлго, батыйргы ючюн.

Танкны командири старшина Малкър улу хар заманда да кызауатна бек кыыйанды жерлеринде болгъанды. Сөрмөшлени биринде, Пулковод дуппурлада аны экипажи бир нечча фашист танк-

маны ючюрдюгенди, душманны топ, миномёт точкаларын жюк этгенди, көп адамды да кырыгъанды. Идрис ахыр солунуна дерни Совет кыярал хорларгынашы ишануулулугун тас этмегенди, чынтты патриотлай кыалгъанды. Аны ол ияныну угузу юйге жазгъан писъмаларында да көрюнөди. Ма алагъа керэ кырашдыргъанды Идрисни туугъан кыарындашы Исмайл аны юсюнден жыны. Ол аны кесими атындан жазгъанча болгъанды. Аны окууп, аны кыдары кыалай болуп квалгъаныны халарын тусунай билесе.

Танкада юйюген мени санларым-Энди ала иги болмазла. Манга писъмома жазыучу тентгери Энди манга писъмо жазмазла.

Перь шахарда Кыарындаш кыябырга сайдыла. Мени кесим жазгъан тарыгыуу жырларымы Оруч сестрала алдына.

Елген халармы билдирсем, Анима кыайгы сёз бериле. Эки кыарындашым, халал эгечлерим Келип, кыбарымы кёрюрле.

Эки оруслу жаш нёгерлеримдилене-Кыарындаш кыябырда жатабыз. Энди Малкърпага жашла тусуала, Бирине Идрис деп атагыыз.

Ахларыма писъмо жазгъанем, Энди мени сизни кёрөм деп. Ант этип, урушам мени да киргенем, Жанымы саулал берим деп.

Атым жазыган ол улуу ташха Мени ючюн салам бериле. Анымы атыган кыарындашым Кеси кёзюмден кёрююз.

Ахларыма писъмо жазгъанем, Энди мени сизни кёрөм деп. Ант этип, урушам мени да киргенем, Жанымы саулал берим деп.

Ахларыма писъмо жазгъанем, Энди мени сизни кёрөм деп. Ант этип, урушам мени да киргенем, Жанымы саулал берим деп.

Атым жазып мени да салгъанем Эзибиз кыатнда ташлауа. Тилеми менден салам айтгыыз Тёбен чегемли жашаары.

Ахларыма писъмо жазгъанем, Энди мени сизни кёрөм деп. Ант этип, урушам мени да киргенем, Жанымы саулал берим деп.

Ахларыма писъмо жазгъанем, Энди мени сизни кёрөм деп. Ант этип, урушам мени да киргенем, Жанымы саулал берим деп.

Ахларыма писъмо жазгъанем, Энди мени сизни кёрөм деп. Ант этип, урушам мени да киргенем, Жанымы саулал берим деп.

Тудуланьы Борис. Александр НЕСМЕЯНОВ, «Поимен всех поимено» информация-аналитика араны таматасы.

Редакцияга писъмо

Аппам бла ёхтемленеме

Багылы редакция! Жуукъулаша келген Хорламны юнюне атап аппамы - Оракъланы Хачукну жашы Хамитини - юсюнден жазарга сөемө. Ала тёрт кыарындаш болгъандыла: Осман, Осмар, Хамит, Аммат. 1941 жылда июль-сентябр айлада биринчи ючюносю аскерге аладыла. Осмар, Ленинградда жаралы болуп, юйюне кыайтады. Алай, кюч алмай, ёлоп кетгенди. Мени аппам Хамит а 115-чи атлы дивизияга тыошен эди. Аны ачыулу кыадалары би баарыыз да билебиз.

1942-чи жылда июльда дивизия Ростов областыны жеринде урушча киргенди. Алайда көп адам кырылганды. Сау кылгъанла уа, бир бирлеринден айырылып, кырушудан кеслери алларына чакырылган кюрешидиле. Мени аппам да аланы араларында болгъанды.

«Кенигсбергги азатлагъаны ючюн», «Берлини алгъаны ючюн», «Жигитлик ючюн» эм бербил майдалла бла сауыланганды.

Аппам бла аннам алты жаш бла бир кыз ёздюргендиле, аланы адетге, намыхса юйретгендиле, чынтты адымла этгендиле. Хар бири, толу юйюле кыруап, кеселери кыыйынлары бла жашайдыла.

Ала, жагыдан отрядла кырап, андан ары көп сөрмөшлеге кытышхандыла. Совет Союзну жерин ууучулуудан тазалагъандан сора, Польшаны, Чехословакияны эм башка тыш кыруулараланы фашистден азатлай, Берлинге жетгендиле.

Аппам Хамит Япония бла урушда да кытышханды. Этген жигитлиги ючюн Ата журт урушун Сталинград кырууларганы

Мени отгуруу аппамы чомартыла, адамлыгы улуу болгъаны себепли Кёндөлдөн танымган хазна жокду. Мени аны бла бек ёхтемленеме.

ОРАКЪЛЫНЫ АЛЛАХБЕРДИ, Кыбарты-Малкър эл мюлк университетни студенти.

Юбилей

Муталипни ныхытлы жоллары

Чегемли жаш Мырзаланы Саттаны уланы Муталипни сабиллигинде окуна жырға фахмусу кетте тер кёрюнгенди. Нальчикде техникумда окугъан кезинде аны Кыбарты-Малкър бир ансамблде хорга чакыргъандыла. Анда эки жыл ишлегенлей Улуу Ата журт уруш башланганды. Ардага тёрт кюн кызгъанды ол Кызыл Аскерде кыулукъ этерге кетти.

Чегемли жаш Мырзаланы Саттаны уланы Муталипни сабиллигинде окуна жырға фахмусу кетте тер кёрюнгенди. Нальчикде техникумда окугъан кезинде аны Кыбарты-Малкър бир ансамблде хорга чакыргъандыла. Анда эки жыл ишлегенлей Улуу Ата журт уруш башланганды. Ардага тёрт кюн кызгъанды ол Кызыл Аскерде кыулукъ этерге кетти.

Муталип ол заманда кыайдан биллик эди узакъ да уруш жолланы кыдырлыгын. Ол алай 42-чи Кюбон дивизияны 141-чи атлы аскер полкунда кыулукъ этгенди. Көп да бармык Кыргызды Персоян деген жерде биринчи керэ кыаны кызауатка киргенди.

Муталип ол заманда кыайдан биллик эди узакъ да уруш жолланы кыдырлыгын. Ол алай 42-чи Кюбон дивизияны 141-чи атлы аскер полкунда кыулукъ этгенди. Көп да бармык Кыргызды Персоян деген жерде биринчи керэ кыаны кызауатка киргенди.

Чегемли жаш Мырзаланы Саттаны уланы Муталипни сабиллигинде окуна жырға фахмусу кетте тер кёрюнгенди. Нальчикде техникумда окугъан кезинде аны Кыбарты-Малкър бир ансамблде хорга чакыргъандыла. Анда эки жыл ишлегенлей Улуу Ата журт уруш башланганды. Ардага тёрт кюн кызгъанды ол Кызыл Аскерде кыулукъ этерге кетти.

Ол кюн окуяна, ауур жаралы болуп, душманны кыюлуна тыошенди. Кыалгъан жесирле бла бирге аны Австрияга алып кеткенди. Анда уа 1945 жылда совет аскерле кылгынчи гер фашистлени колларында азап кеткенди.

Ол кюн окуяна, ауур жаралы болуп, душманны кыюлуна тыошенди. Кыалгъан жесирле бла бирге аны Австрияга алып кеткенди. Анда уа 1945 жылда совет аскерле кылгынчи гер фашистлени колларында азап кеткенди.

Чегемли жаш Мырзаланы Саттаны уланы Муталипни сабиллигинде окуна жырға фахмусу кетте тер кёрюнгенди. Нальчикде техникумда окугъан кезинде аны Кыбарты-Малкър бир ансамблде хорга чакыргъандыла. Анда эки жыл ишлегенлей Улуу Ата журт уруш башланганды. Ардага тёрт кюн кызгъанды ол Кызыл Аскерде кыулукъ этерге кетти.

Юбилей

Тёлөле арасында байламлыкланы кючлендирикке

9-чу Май хар бирбизге улуу байрамды. Анга битеу жамауат эм инсан, артыкыда 1941-1945 жылдыла урушун ветеранлары, энич-энич хазырланды. КЪМР-ни Ич ишлеринде эм им аскерлерини ветеран организациасы полковник Б.Ш. Думавени башчылыгында ол кюнге атап көп тобушюле бардырады. Артыкыда ол торлю ишле Нальчик шахарда кыаруалуу ётгендиле. Ветеран советни чепилери чында бла тобушюлеринде Ата журт уруш совет халкны бириктирудю, жаш тёлөно пацруэт сезимин кюзгъауда энчи магъаныны тутханнан айырып четирдиле.

9-чу Май хар бирбизге улуу байрамды. Анга битеу жамауат эм инсан, артыкыда 1941-1945 жылдыла урушун ветеранлары, энич-энич хазырланды. КЪМР-ни Ич ишлеринде эм им аскерлерини ветеран организациасы полковник Б.Ш. Думавени башчылыгында ол кюнге атап көп тобушюле бардырады. Артыкыда ол торлю ишле Нальчик шахарда кыаруалуу ётгендиле. Ветеран советни чепилери чында бла тобушюлеринде Ата журт уруш совет халкны бириктирудю, жаш тёлөно пацруэт сезимин кюзгъауда энчи магъаныны тутханнан айырып четирдиле.

9-чу Май хар бирбизге улуу байрамды. Анга битеу жамауат эм инсан, артыкыда 1941-1945 жылдыла урушун ветеранлары, энич-энич хазырланды. КЪМР-ни Ич ишлеринде эм им аскерлерини ветеран организациасы полковник Б.Ш. Думавени башчылыгында ол кюнге атап көп тобушюле бардырады. Артыкыда ол торлю ишле Нальчик шахарда кыаруалуу ётгендиле. Ветеран советни чепилери чында бла тобушюлеринде Ата журт уруш совет халкны бириктирудю, жаш тёлөно пацруэт сезимин кюзгъауда энчи магъаныны тутханнан айырып четирдиле.

Хорламны юсюнден сёз айткыла, андан ары кючлерден ветеранладан башлаа тюз болуктур. Аланы жашлыкларын кюйюсю урушун ёртени жутканды. 1941 жылда 22-чи июнь аланы эсприден кыара тамга бла болуп кыалганды. Кеслери да болуктур, тамата кыарындашлары бла бирге кызауатка атланганды.

Хорламны юсюнден сёз айткыла, андан ары кючлерден ветеранладан башлаа тюз болуктур. Аланы жашлыкларын кюйюсю урушун ёртени жутканды. 1941 жылда 22-чи июнь аланы эсприден кыара тамга бла болуп кыалганды. Кеслери да болуктур, тамата кыарындашлары бла бирге кызауатка атланганды.

Хорламны юсюнден сёз айткыла, андан ары кючлерден ветеранладан башлаа тюз болуктур. Аланы жашлыкларын кюйюсю урушун ёртени жутканды. 1941 жылда 22-чи июнь аланы эсприден кыара тамга бла болуп кыалганды. Кеслери да болуктур, тамата кыарындашлары бла бирге кызауатка атланганды.

Хау, уруш миллионла бла жашаланы ёмюрлерин кысыха этгенди, сабийлеге ёксюзлюк сынатканды, жаш тиширууларны баш исесит кыайтганды, аланы юйюле неслени кыарындашлары да, бек кыыйн кёрюнгени уа юйюрлени урушха атланган адам Улуу Ата журт урушда Совет Союзну Жигити деген атхы тийишлай болгъанды, 9-су уа Махтаулык орденин кюч даражасын, кавалерийе билден Бюлюноклоде биз РО-чи МБД-ны Нальчикде Управленисынны начальниги полковник Н.И. Дашевкуну атын энчи белгилеуню дурус кёрибиз. Нек? Ол ветеранланы жаш тёлөно патриот ниятеде юйретилеу хар башламчылыкларына сакды. Ала ол жаны бла ишлеринде хар не жаны бла да ол бергенлей турды.

Бизни акылыбызга керэ, кюйюзю урушда Улуу Хорлам кылай улуу кыранча, тёмозлюк, жигитлик бла келгени жаш адамлага айтырга, аныгыларга кереди. Ол заманда патриот сезимни кюзгъарга ош болуктур. Хорламны жарык байрамны юнюнде Кыбарты-Малкър Республиканы Ич ишлерини органдары эм аскерлерини ветеранларыны совети урушха кыатышханлары барысын да эм аланы юйюрлени алгышлайды, алагу саулукъ, эсенлик тебеди.

А. НАЛОВЕ, Ич ишлени органдарны эм аскерлени ветеран советини председателини орунбасары.

